

Alkotmánybíróság

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1361-2/2018
Érkezett:	2018 OKT 29.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat (1139 Budapest, Béke tér 1., jogi képviselő: dr. Kiss-Szebeni Norbert osztályvezető jogtanácsos, KASZ: 36076000) jogi képviselőjeként 2018. augusztus 22-én kelt és az Alkotmánybíróság által 2018. szeptember 6-án átvett alkotmányjogi panaszt terjesztettem a Tisztelt Alkotmánybíróság elé, amely a főtitkári tájékoztató levél szerint a IV/1361/2017 ügyszámon van folyamatban. Az alkotmányjogi panasz tárgyában kiadott főtitkári tájékoztató alapján az alkotmányjogi panaszt az alábbiakkal

kiegészítem

és terjesztem elő.

A főtitkári tájékoztató felhívja az indítványozó figyelmét arra, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza a határozott kérelmet, mely alapján az indítványozó azt kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságtól, hogy állapítsa meg a Kúria Kfv.VI.37.018/2018/4 számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg. A főtitkári tájékoztató tartalmazza, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg az Alaptörvény 28. cikkét, mellyel kapcsolatban kifejti, hogy a hivatkozott rendelkezés nem tartalmaz az indítványozó számára alapjogot.

Az indítványozó az ítélet alaptörvény ellenességét elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében jelölte meg. Ez a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti. E jog sérelme keretén belül részletesen kifejtette az indítványozó az alkotmányjogi panaszban, hogy az ítélet miért sértette meg az indokolt bírói döntéshez való jogát. Az „Alkotmánybíróság a 7/2013.(III.1.)AB határozatban bontotta ki az indokolt bírói döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból, melynek lényegi tartalma szerint az indokolási kötelezettség a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti; a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben megfogalmazza azt a minimális elvárást, hogy a felek észrevételeit megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon”. (idézet a Kúria 2016.EI.II.JGY.K.1. számú joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentéséből) A Kúria Kfv.VI.37.018/2018/4 számú ítélete az indokolási kötelezettségének nem tett eleget az alkotmányjogi panaszban részletesen kifejtett indokok alapján, így az indokolásból nem ismerhető meg, hogy a Kúria az alperesi ellenkérelemben foglaltakat megvizsgálta-e és annak értékeléséről sem adott számot a határozatában.

Az Alaptörvény 28. cikke valóban a bíróságokra nézve ír elő kötelezést, azonban azzal, ha egy bíróság nem tartja be az Alaptörvényben előírt kötelezettségét, és a jogszabályokat nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezi, a jogszabálynak olyan értelmet ad, amely a józan ésszel ellentétes, akkor ezzel megsérti a peres fél tisztességes eljáráshoz való jogát.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró a 22/2017.(IX.11.)AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásában kifejtette, hogy *„Az Alkotmánybíróság már korai gyakorlatában kiemelte, és az Alaptörvény hatálybalépését követően még hangsúlyosabbá vált az a követelmény, hogy a bíróságok jogalkalmazásuk során nem hagyhatják figyelmen kívül az alkotmányos rendelkezéseket, és a konkrét ügyekben érvényre kell juttatniuk az Alaptörvényt. Ennek során pedig a bíróságok az előttük folyamatban lévő ügy szakjogi normái mellett - ha az ügynek van alapjogi relevanciája - szükségképpen alkalmazzák és értelmezik az alkotmányos rendelkezéseket. Ebből következően nem csak az Alkotmánybíróság, hanem minden bírói jogalkalmazó szerv - figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére - alkalmazza az Alaptörvényt.”*

A párhuzamos indokolás tartalmazza továbbá, hogy *„Egy alkotmányos követelmény azt fejezi ki, hogy a jogalkalmazónak eleve az alkotmányos követelményben foglaltaknak megfelelően kellett volna értelmeznie az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó normát. Az alkotmányos követelmény ezért a konkrét ügyön túlmutató relevanciával bír.”*

Az indítványozó erre alapítja azt, hogy azáltal, hogy a Kúria megsértette az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott alkotmányos követelményt, ezzel megsértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát.

Az indítványozó a bírósági eljárásban folyamatosan hivatkozott az alapjogi sérelemre, melyet a Kúria előtti eljárásban is figyelembe kellett volna vennie a bíróságnak abban az esetben, ha az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozottak ellenére a Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadja.

A fent hivatkozott párhuzamos vélemény tartalmazza az alábbiakat:

„Az Alkotmánybíróság több határozatában is egyértelművé tette, hogy az alapvető jogok védelme nem kizárólag az Alkotmánybíróság feladata. A jogalkotó az alapjogok védelmének egy összetett intézményrendszerét alakította ki. Ebben az intézményi rendszerben a bírói jogvédelmet a bíróságok és az Alkotmánybíróság együttesen biztosítja azzal, hogy az Alkotmánybíróság autentikus jogértelmezése mindenkire kötelező.”

Az alperes a per során az alábbiak szerint részletesen kifejtette, hogy a felperes kereseti kérelmének megfelelő döntés miatt sértené az alperes Alaptörvényben rögzített jogait. A Kúria jelen beadvánnyal megsemmisíteni kért döntése az alábbiak miatt is sérti az indítványozó alapjogait.

Az Alaptörvény I. cikke alapján *„alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”*. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthat meg.

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz. A tulajdonhoz való jog az Alaptörvényben biztosított alapvető jog, így annak korlátozása kizárólag az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján lehetséges.

Az alkotmányos alapjogok korlátozása az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a következőképpen alakult. *„Az Alaptörvény I. cikkének szövege az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével megegyezik abban, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvénynek kell megállapítania. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése kimondta, hogy*

alapvető jog lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatta. A korlátozás további követelményeit az Alkotmánybíróság fogalmazta meg az ún. alapjogi testben, amelynek lényege, hogy az „állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.].

[36] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az alapjog korlátozása akkor arányos, ha „az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban” van, továbbá a „törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.; továbbá: 20/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 69, 71.; 7/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 22, 25.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 85.; 11/1993. (II. 27.) AB határozat, ABH 1993, 109, 110.; 22/1999. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1999, 176, 194–195.; 18/2000. (VI. 6.) AB határozat, ABH 2000, 117, 123.].

[37] Az Alaptörvény ezt a gyakorlatot teszi írott szabállyá, amikor [I. cikk (3) bekezdés] akként rendelkezik, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható. Ugyancsak tartalmi azonosság állapítható meg az Alaptörvény I. cikkében és az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében a lényeges tartalom védelmét illetően.” (részlet az Alkotmánybíróság 11/2014.(IV.4.)AB határozatból)

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján alapvető jog korlátozására kizárólag törvényben kerülhet sor. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján alapvető jogot nem lehet jogszabály-értelmezéssel korlátozni, a korlátozást törvénynek kell kimondani és a törvényi szabályozás is csak akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha abból megállapítható, hogy az alapvető jog korlátozása más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan történt.

A tulajdonhoz való jog részjogosítványa a rendelkezési jog. A magyar jog lehetővé teszi, hogy a tulajdonos a rendelkezési joga körében társasházat alapítson. Ez a tulajdonhoz való alapvető alkotmányos jogból eredő részjogosultság. Ahhoz, hogy az önkormányzatok a korlátozottan forgalomképes vagyonukat érintően ne vehessenek részt társasház alapításában, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján törvényi tiltó rendelkezésre lenne szükség, amelynek ráadásul valamilyen alkotmányos érték védelme érdekében arányosnak kellene lennie. A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CVCVI törvény (Továbbiakban: Nvtv.) nem tiltja a társasház alapítást, ezért nem is korlátozható a tulajdonhoz való jog. Az Nvtv. 3.§ (1) bekezdés 6. pontja szerint korlátozottan forgalomképes vagyon az a kizárólagos önkormányzati tulajdonban nem tartozó nemzeti vagyon, amely nem tartozik a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyonelemek közé, és amelyről törvényben vagy helyi önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni. Az Önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 28/2012.(VII.3.) önkormányzati rendelet 9. §-a határozza meg a korlátozottan forgalomképes vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás szabályait. A rendelet szerint a korlátozottan

forgalomképes vagyonelem felett a tulajdonosi jogokat értékhatártól függetlenül a Képviselő-testület gyakorolja. Az önkormányzati rendelet a korlátozottan forgalomképes vagyonelemek esetében az értékesítést is lehetővé teszi, így nyilvánvalóan lehetőség van arra is, hogy társasházat alapítson az Önkormányzat. A társasház alapításról a Képviselő-testület rendelkezett, ezért az Nvtv. rendelkezéseinek megfelelően gyakorolta a tulajdonosi jogait az Önkormányzat.

A Kúria ítélete ennek ellenére a felperes kereseti kérelmének helyt adott. A Kúria nem vizsgálta az alapvető jogok védelmét és a konkrét ügyben nem juttatta érvényre az Alaptörvényt. A Kúria ítéletével megsértette azt az alkotmányos követelményt, hogy az alapvető jogok védelme nem kizárólag az Alkotmánybíróság feladata, hanem a bíróságok feladata is, ezáltal az indítványozó tisztességes eljárásához való jogát megsértette. Álláspontom szerint fogalmilag kizárt, hogy egy bírósági eljárás megfelel a tisztességes eljárásnak akkor, ha alkotmányos követelményt sért a bíróság azzal, hogy az eljárásában nem biztosítja az alapvető jogok védelmét és nem juttatja érvényre az Alaptörvényt. A Kúria ítélete az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárásához való jogát sértette meg azzal, hogy az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott alkotmányos követelménynek nem tett eleget.

Az ítélet sérti továbbá az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jogát, mint alkotmányos alapjogot.

A Kúria által megsemmisített 118/2016.(X.13.) számú döntés társasház alapításról szól. Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat a megsemmisített döntéssel társasházát alapított. A társasház alapítás szabályait a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Továbbiakban: Ptk) 5:85.§ és a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény tartalmazza. A jogszabályi környezetből is látható, hogy a társasház alapítása a polgári jog tárgykörébe tartozik, a társasház alapítás polgári jogi jogügylet és nem az indítványozó közhatalmi tevékenységi körébe tartozik.

A Ptk. 1:1. § az alábbiakat tartalmazza: *„E törvény a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait.”*

A mellérendeltség és az egyenjogúság elvéből következik, hogy a társasház alapítás során Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat nem járhat el közhatalom gyakorlójaként, így társasház alapítás során az Önkormányzat magánjogi jogalanyként jár el. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 48. § (1) bekezdése értelmében a képviselő-testület döntéshozatala során határozatot hozhat vagy rendeletet alkothat, más jogszerű döntési formát nem biztosít a törvény. Az Önkormányzat ennek megfelelően polgári jogi jogügylet keretén belül is kizárólag határozatot hozhat, azonban ezt nem lehet összekeverni a közhatalmi tevékenység gyakorlása során meghozott határozattal. Ebből következik, hogy Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat jogosult az alkotmányjogi panasz benyújtására.

Álláspontom szerint az is megalapozza az alkotmányjogi panasz benyújtásának lehetőségét, hogy az indítványozó egy egyedi bírósági ügyben hozott döntés megsemmisítését kéri. Az Önkormányzat ebben az esetben peres félként jár el, és a közhatalmat egy peres eljárásban a bíróság képviseli nem valamelyik peres fél. Amennyiben az Önkormányzat nem lenne jogosult alkotmányjogi panasz előterjesztésére, azonban a másik peres fél igen, akkor ezáltal

is csorbulna a tisztességes eljáráshoz való jog, mert a peres feleket nem ugyan azok a jogok illetnék meg a peres eljárással kapcsolatban.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszban kifejtett jogi okfejtést és indokolást a jelen beadvánnyal kiegészítve, együttesen értékelve – kiterjesztve az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelmem – vizsgálja felül és ennek eredményeként állapítsa meg a Kúria Kfv.VI.37.018/2018/4 számú ítéletének alaptörvényellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Budapest, 2018. október 24.

Tisztelettel:

Dr. Kiss-Szebeni Norbert
jogtanácsos

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat
képviselőjeként

